

10 zasad dobrego organizatora

W poprzednim numerze „Mata” omówiłem podstawowe reguły, którymi powinien kierować się uczestnik szachowych zawodów. Tym razem postaram się wskazać cechy idealnego organizatora.

MACIEJ SROCYŃSKI

ZASADA 1 Organizację turnieju szachowego rozpocznij od zapewnienia odpowiedniej sali gry

Najlepiej, gdy miejsce gry jest przestronne, dobrze oświetlone oraz posiada odpowiednie zaplecze, czyli: toalety, kuchnię i dodatkowe pomieszczenia dla organizatorów. Przy większych turniejach niezbędne jest nagłośnienie. W przypadku wielkich imprez wynajmowałem pełnowymiarowe hale do siatkówki lub piłki ręcznej. Można też pomyśleć o salach gimnastycznych w szkołach, z reguły dyrektorzy szkół otwarci są na wszelkie nowe inicjatywy.

Pamiętam, jak na jedną z lig szachowych przyjechało kilkadziesiąt drużyn z całej Polski. Szczęście ścieśnieni byli maksymalnie w salce nieadekwatnej do liczby uczestników. Brakowało nawet miejsca, żeby swobodnie przejść między stolikami. Dodając do tego brak klimatyzacji przy wakacyjnej pogodzie, mieliśmy tam prawdziwą saunę. Moje zaskoczenie było ogromne, kiedy w tym samym budynku zobaczyłem niewykorzystaną ogromną salę gimnastyczną. Na szczęście kolejne rundy organizatorzy przenieśli do hali i szachiści mieli znacznie lepsze warunki do gry.

Uważam również, że większą kontrolę nad zawodami ma się wówczas, kiedy odbywają się na jednej sali, a nie w kilku pomieszczeniach. Rewelacyjnie sprawdziło się to podczas ostatnich Mistrzostw Europy w Szachach Szybkich i Błyskawicznych, które odbyły się w Hali Ludowej we Wrocławiu. Potężna hala pomieściła ponad 1000 uczestników i opiekunów, co wcale nie było odczuwalne.

Pamiętam też, gdy przed kilku laty pełniłem funkcję trenera

podczas Mistrzostw Polski do lat 10. Zawodnicy zostali ulokowani w ciasnawej piwnicy. Podczas porannej rundy jeden z robotników zamknął się w sąsiednim pomieszczeniu, wierząc coś bez przerwy. Rodzice i opiekunowie byli oburzeni taką sytuacją. Po mistrzostwach na organizatora wpłynęło wiele skarg.

Dla mnie osobiście ciekawym doświadczeniem była organizacja zawodów szachowych w dużej kaliskiej galerii handlowej. Zawody odbyły się na sporym holu, między witrynami sklepowymi. Dla klientów galerii, którzy tego dnia przybyli na zakupy, widok młodych szachistów stanowił sporą sensację.

ZASADA 2 Przemysł formułę zawodów – opracuj harmonogram turnieju

Staram się, aby turnieje organizowane przez Szkołę Szachową SzachMistrz oraz Kaliskie Towarzystwo Szachowe odbywały się zgodnie z ustalonym harmonogramem. Nie ważne jest, czy gra 20 zawodników czy 200, chcę żeby turniej rozpoczął się punktualnie i kończył się o wyznaczonej godzinie. Wymaga to dobrej organizacji i odpowiedniego rozplanowania. Niestety, standardem na polskich turniejach są opóźnienia w rozpoczynaniu pierwszej rundy.

Należy pamiętać, że o wiele sprawniej przebiegają zawody skierowane do zawodników klubowych, obytych z zasadami turniejowymi. Tam możemy pozwolić sobie na większą liczbę rund o dłuższym tempie gry. Zawodnicy przyzwyczajeni są do tego, że turniej może trwać od 5 do nawet 10 godzin.

Innego podejścia należy oczekiwać w przypadku organizacji turnieju dla początkujących zawodników (np. przedszkolaków). Dla młodego szachisty, który dopiero rozpoczyna swo-

ją karierę, mniejsza liczba rund będzie bardziej wskazana (np. 5 rund 10-minutowych). Sumarycznie, 2-3 godziny dla zawodników o takim poziomie gry, będą zupełnie wystarczające.

ZASADA 3 Zapewnij wykwalifikowanych sędziów i sprawny zespół do obsługi turnieju

Nie zawsze organizator turnieju szachowego jest również jego sędzią. Przy zatrudnieniu sędziów należy zwrócić uwagę na ich kwalifikacje. Dla turniejów z możliwością zdobycia kategorii okręgowych wystarczy sędzia z II i III klasą sędziowską. Turnieje zgłoszone do FIDE powinien sędziować już sędzia z I lub nawet wyższą klasą. Kwalifikacje sędziego można sprawdzić w Internecie pod adresem: www.cr-pzsach.pl/ew/news.php.

Warto polegać na sprawdzonych sędziach szachowych. Po wielu latach organizacji turniejów łatwo można wyrobić sobie zdanie, na kim można polegać.

Pewnego razu organizowałem w Kaliszu turniej szachowy dla dzieci i jeden z moich sędziów rundowych zapomniał przyjść. Słyszałem również o takim sędzi, któremu zgłoszono reklamację, a ten pytał się innych grających w turnieju zawodników, co by zrobili w tej spornej sytuacji.

Sędzia powinien być odpowiedzialny za swoje decyzje, ale również bezstronny i nie może angażować się emocjonalnie w partie szachowe. Nie ma nic gorszego dla wizerunku turnieju, jak sędzia, który stara się w jakiś sposób wpłynąć na partie szachową, np. swojego podopiecznego.

Ważne są również osoby pomocne w obsłudze technicznej zawodów. Ktoś musi zadbać o porządek na sali gry, wypisanie dyplomów, przygotowanie nagród, nadzorowanie sali. Bar-

dzo trudnym zadaniem jest być zarazem organizatorem, sędzią szachowym i zajmować się równocześnie obsługą techniczną. Jeżeli nie są to zawody kameralne, staram się zawsze dobrać sobie pomocników do realizacji powierzonego zadania.

Najtrudniejsze zawody, jakie organizowałem, to jeden z Festiwalu Szkoły szachowej SzachMistrz. Startowało 180 zawodników, w tym 100 przedszkolaków. Wynajmowałem ogromną salę do przeprowadzenia tych zawodów, a obecnych było w sumie ponad 400 osób, w tym rodzice, opiekunowie i kibice. Miałem do dyspozycji 7 sędziów rundowych i wiele osób do pomocy przy obsłudze technicznej.

ZASADA 4 Zapewnij odpowiednią ilość sprzętu szachowego

Już od lat moda w dziedzinie sprzętu szachowego używanego w Polsce nie zmienia się zbytnio, niepodzielnie królują bierki szachowe Staunton nr 5. Do tego organizatorzy kompletują szachownice drewniane lub tekturowe. Zawodnicy najchętniej korzystają z zegarów elektronicznych DGT 2010. Równie często spotkamy zegary Hetman polskiej firmy Mera-Poltik.

Bardzo ważne dla wizerunku turnieju jest to, na czym gramy, ale jeszcze ważniejsza jest odpowiednia ilość sprzętu. Bywałem już na turniejach, gdzie brakowało sprzętu, a organizatorzy po zakończonych partiach jednych zawodników, przedstawiali zegary do innych szachownic. Zawsze lepiej wziąć więcej sprzętu, niż miałoby go zabraknąć.

Oprócz sprzętu szachowego na dużych turniejach podstawowym wyposażeniem organizatora są: projektor, ekran do wyświetlania wyników, trójniki, drukarka, papier, tusze (w tym zapasowe), baterie do zegarów elektronicznych i pinетки lub naklejki do przyklejania wyników.

ZASADA 5 Zaproś zawodników. Zadbaj o wizerunek turnieju

Kanałami informacyjnymi będą przede wszystkim: Internet, prasa szachowa, maile, zaproszenia bezpośrednio i komunikaty turniejowe wywieszane na innych zawodach. Możemy też zamieścić ogłoszenia w specjalnych internetowych kalendarzach szachowych. Warto również prowadzić bazę zawod-

ników, którzy przebywali już u nas, w celu ich ponownego zaproszenia.

Atrakcyjności i prestiżu turniejowi dodaje transmisja internetowa z czołowych szachownic. Ważne zawody mają swoje strony internetowe, gdzie odnajdujemy wszelkie newralgiczne informacje. Strona www daje również większe możliwości marketingowe dla promocji turnieju, jak i te dotyczące sponsorów oraz patronatów. Na sali gry można też umieścić kamery, aby kibice mogli oglądać przebieg gry online.

ZASADA 6 Ustal odpowiednie wpisowe, zadбай o fundusze i nagrody

Uważam, że wpisowe powinny być adekwatne do rangi zawodów. W turniejach juniorskich (1- czy 2-dniowych) stosujemy wpisowe od 5 do 25 zł. W turniejach szybkich typu OPEN wpisowe wynoszą między 15 a 35 zł. Turnieje klasyczne (wielodniowe), szczególnie te zgłoszone do oceny rankingowej FIDE, będą miały znacznie wyższe wpisowe, zaczynające się od 40 zł w górę.

Jestem zdania, że wpisowe do zawodów nie powinno być horrendalnie wysokie, gdyż wówczas zawodnicy nie przyjadą na turniej. Wpisowe w wysokości 50 zł dla jednodniowych zawodów, o randze turnieju towarzyskiego, to stanowczo zbyt dużo. Z drugiej strony bez wpisowego organizują tylko wewnętrzne zawody klubowe. Nawet drobna opłata będzie w pewnym stopniu mobilizująca dla uczestników.

Fundusze przeznaczone na turniej szachowy należy ustalić przed samymi zawodami. Kasę turnieju mogą zasilić sponsorzy lub samorządy lokalne. Z reguły wiąże się to z podpisaniem umowy o wypełnieniu wzajemnych zobowiązań. Można uczcić święto miasta, ważną datę historyczną, rozegrać memoriał, czy po prostu zagrać o puchar jakiegoś prezesa. Zawsze znajdzie się dobra okazja, aby zorganizować turniej szachowy.

Nagrody nie muszą być przekazane w formie finansowej, często zdarzają się vouchery, zniżki, kupony lub produkty sponsora. Pamiętaj jednak, że to, co napiszesz w komunikacie, jest jasną deklaracją tego, czego będą od Ciebie oczekiwać uczestnicy zawodów. Wysokość nagród podana w komunikacie organizacyjnym musi być dokładnie taka sama, jak wręczana na ceremonii zakończenia. Znany

jest przypadek, gdy na jednym z Mistrzostw Polski dzieci frekwencja nie dopisała i organizator obniżył nagrody w stosunku do tych podawanych wcześniej w komunikacie. Poszkodowani uczestnicy otrzymali później rekompensaty finansowe.

Pamiętaj, że pisząc budżet turnieju, musisz uwzględnić następujące koszty: sędziów, obsługę techniczną, nagrody rzeczowe i finansowe, puchary, dyplomy, medale i oczywiście wynajem sali gry. Warto jest mieć ten budżet pod stałą kontrolą i wszystko dokładnie rozpisać, np. w Excelu.

Nic tak nie cieszy dzieci, jak puchary i nigdy nie jest ich za dużo. Dla najmłodszych błyszczące trofea są niesamowicie mobilizujące i mało która nagroda rzeczowa może się z nimi równać. W turniejach juniorskich warto też zapewnić dyplom wszystkim uczestnikom. Dzieci cieszą się z każdej, nawet najmniejszej drobnostki.

Uniwersalną nagrodą dla seniorów jest nagroda finansowa (i zajmuje przy tym mało miejsca!). Seniorzy cieszą się również ze sprzętu RTV i AGD. Dobra książka, w tym literatura szachowa, zawsze też będzie mile widziana przez uczestników. Najmniej ucieszyłem się na jednym z turniejów, gdy otrzymałem... damską koszulkę.

ZASADA 7 Prowadź korespondencję z uczestnikami

Najbardziej denerwujące są turnieje „widma”. Komunikaty i serwisy turniejowe to nie wszystko, ważna też jest bezpośrednia korespondencja z organizatorem. Dyrektor turnieju jest zobowiązany, aby udzielić uczestnikom jak najbardziej szczegółowych informacji odnośnie zakwaterowania i wyżywienia. W tym celu warto sobie przygotować dobrze opracowany komunikat organizacyjny i umieścić w nim numer telefonu – w razie awaryjnych sytuacji.

Najgorszy turniej, w którym brałem udział, zorganizowali sobie... sami uczestnicy! Grupa fanatyków przyjechała 11 listopada na zawody w celu uczczenia Święta Niepodległości. Komunikat organizacyjny znaleźliśmy na stronie miasta. Organizatorzy byli bardzo zdziwieni, że ktoś spoza ich miejscowości przyjechał na zawody. Stwierdzili, że to raczej turniej lokalny, dla wąskiej grupy zainteresowanych. Przyjezdnych

było około 10 osób. W końcu jeden z dowodzących tym bałaganem powiedział: „Skoro już jesteście, to możecie sobie u nas sami zorganizować turniej... Macie tu szachy!”. I zorganizowaliśmy! Jeden z uczestników zajął się ręcznym kojarzeniem, inny przywiózł puchary i statuetki, a jeszcze inny kupił rogale marcińskie dla wszystkich uczestników i... organizatorów.

ZASADA 8 Przygotuj się na nieprzewidziane sytuacje. Bierz odpowiedzialność za swoje pomyłki

Zawsze może wydarzyć się coś nieprzewidywalnego. Przykłady z życia wzięte: ktoś zatrzasnął się w ubikacji lub szyba została wybita. Warto napisać w komunikacie, że za szkody spowodowane przez uczestników odpowiadają sami zawodnicy lub ich rodzice w przypadku osób niepełnoletnich. Twój turniej może zostać popsuty przez wiele niezależnych od Ciebie czynników, np. brak prądu.

Organizator jest osobą, która bierze na siebie całą odpowiedzialność za zawody szachowe. Grałem swego czasu na jednym z turniejów przy granicy polsko-niemieckiej. Korespondencja mailowa, rezerwacja miejsc i wpisanie mnie na listę startową, przebiegły bez zarzutu. Na miejscu główny organizator zachowywał się nadzwyczaj dziwnie... unikał mnie. Stwierdził także, że nie ma dla mnie noclegu (pomimo potwierdzonej wcześniej rezerwacji!). Zaproponował, że mogę spać kilka kilometrów dalej od miejsca rozgrywek (w gorszym standardzie, w cenie oczywiście zawyżonej). Turniej rozgrywany był w bardzo dużym hotelu, dlatego brak miejsc wydawał mi się podejrzany. Sprawdziiliśmy to w hotelowej recepcji i okazało się, że wolnych pokoi jest jeszcze wiele. Główny organizator był zwykłym krętaczem. Nigdy więcej nie wróciłem na te zawody.

ZASADA 9 Zadбай o miłą atmosferę

Turniej szachowy nawiązuje do strategii win-win (*wszyscy wygrywają – przyp. red.*). Tylko w przypadku, kiedy obie strony odnoszą korzyści, można mówić o sukcesie. Jeżeli zaoferujesz swoim uczestnikom wysokie wpisowe, grę w zatęchłym pomieszczeniu oraz nieliczne, marne nagrody, nie licząc, że przyjadą do Ciebie z powrotem.

Wkalkuluj w swój budżet fundusze na kawę, herbatę i słodki poczęstunek. Na rozgrywanym w Kaliszu MTM Turnieju Szachów Rodzinnych przygotowaliśmy szachowy tort dla 200 osób. Miny uczestników turnieju były dla nas bezcenne. Na Mistrzostwach Polski Przedsiębiorców w 2014 r. uczniowie zaprezentowali występy artystyczne, a nauczyciele przygotowali specjalną wystawę przedstawiającą absolwentów szkoły – szachistów.

Na zawody warto zapraszać włodarzy miejscowości, w których organizowane są turnieje, VIP-owie na każdym turnieju dodają rangi.

Ciekawym pomysłem na to, żeby zawodnicy pozostali na ceremonii zakończenia, są nagrody losowane. Na jednej ze szkolnych imprez szachowych poproszono najmłodszego uczestnika, aby wylosował tablet. Dopisało mu niezwykle szczęście, spośród wszystkich zawodników wylosował... samego siebie.

ZASADA 10 Dbaj o turniej również po turnieju

Obszerne relacje z zawodów organizowanych przez Szkołę szachową SzachMistrz i KTS Kalisz zamieszczam na swojej stronie internetowej www.szachmistrz.pl. Często dodaję do nich setki zdjęć, co wymaga solidnej przestrzeni na serwerach. Strona www pełni rolę zarówno kalendarium, blogu, jak i reklamową. Krótkie relacje z turnieju wysyłam zawsze do prasy i zaprzyjaźnionych stron internetowych. Przesyłam najlepsze zdjęcia, które zostały wykonane na turnieju. Podczas zawodów nagrywam również filmiki w dobrej jakości (najlepiej HD), które wzbogacają mój materiał.

Przyzwyczajam tym samym prasę do tematyki szachowej. Nie ma miesiąca, w którym nie napisano by czegoś o naszych sukcesach sportowych lub organizacyjnych w lokalnych gazetach. To również znakomita reklama dla szachów oraz organizowanych przez nas zawodów szachowych. Myślę, że dobrym zwyczajem stanie się także składanie podziękowań uczestnikom za udział. Feedback (*sprzężenia zwrotne – przyp. red.*), jaki można w zamian otrzymać od samych grających i ich rodziców, jest bardzo wartościowy.

Nie należy bać się słów krytyki, zawsze można na swoich turniejach coś udoskonalić!